

roku na slušnou výživu podle §u 91 obč. zák., dalo by se snad přisvědčiti, kdyby bylo zůstalo při rozvodu. Tomu však tak není, neboť usnesením ze dne 8. března 1923 bylo manželství stran rozloučeno. Tu však stanoví § 19 odstavec druhý zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., že, ač ujednání stran při rozvodu zůstávají i po vyslovené rozluce v platnosti, pokud se jinak strany nedohodly, přece z důležitých důvodů může kterýkoli z rozloučených manželů žádati za nové spořádání majetkových poměrů pořadem práva. Podle tohoto ustanovení nelze tedy prostě z důvodu shora uvedeného vzdání se odepřít žalobkyni právo, o výživné žalovati, a nižší soudy, jsouce jiného názoru, věc po stránce právní správně neposoudily (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Sejde podle řečeného na tom, zda jsou zde takové důležité důvody, pro které je žalobkyně dle onoho zákona oprávněna, domáhati se nové úpravy majetkových poměrů a tím i výživného. Žalobkyně v tom směru uvedla, že žalovaný nabyl značného majetku, ona pak že je churavá a k výdělku a tudíž k opatření si výživy méně způsobilá. Tyto okolnosti mohly by po případě býti takovými důležitými důvody, které by žalobkyni k žádosti o nové uspořádání majetkových poměrů mohly opravňovati. Nižší soudy se však touto otázkou při svém právním nazírání na věc nezbývaly a dotyčných okolností nezjistily. Trpí proto řízení nižších soudů vytýkanou neúplností řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 3488.

K uplatňování nároku dle §u 1042 obč. zák. jest oprávněn i ten, kdo učinil za druhého náklad pro sebe.

Nárok manželky proti manželi na placení výživného, které jí tento zcela nebo z části bezprávně odpírá, není o sobě vyloučen tím, že sdílí s manželem nadále manželské společenství.

(Rozh. ze dne 12. února 1924, Rv I 1627/23.)

Žalobu manželky, sdílející s manželem společnou domácnost, o placení výživného počínajíc 1. květnem 1922, o b a n i ž š í s o u d y z a m í t l y, o d v o l a c í s o u d z t ě c h t o d ů v o d ů: Je sice správné, že manžel je povinen, poskytovat manželce své dle stavu svého jmění slušnou výživu (§ 91 obč. zák.), ale žalobkyně sama uvedla, že žije s manželem ve společné domácnosti. Může tedy požadovati výživu jen v naturalích, k jichž poskytování jediné je povinen manžel manželce, žijící s ním ve společné domácnosti, nemůže se však domáhati na něm placení výživného v penězích. Nárok takový mohl by příslušet jí jen tehdy, kdyby byla nucena žítí od manžela odloučeně, ať již proto, že chováním jeho byla k tomu oprávněna, anebo že manželství její s ním bylo soudně z jeho viny rozvedeno (§§ 107 obč. zák. a § 382 čís. 8 ex. ř.). Tomu ale zde tak není. Pokud domáhá se žalobkyně na žalovaném výživného za dobu před podáním žaloby, nemá nároku na výživné vůbec, poněvadž by mohlo býti požadováno jen osobou třetí dle

ustanovení §u 1042 obč. zák., kdyby náklad touto třetí osobou byl za žalovaného na ni vynaložen.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a odkázal věc zpět na soud první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek dovolacími důvody §u 503 čís. 2—4 c. ř. s. a to nejen v té části, pokud žaloba byla zamítnuta co do výživného z doby před podáním žaloby, nýbrž i co do výživného, jež se požaduje teprve ode dne podání žaloby. Pokud jde o výživné z doby před podáním žaloby, jest zamítnutí žaloby v napadeném rozsudku odůvodněno tím, že se i o toto výživné žaluje z právního důvodu §u 91 obč. zák., kdežto by tento nárok, ježto nejde již o výživné ve vlastním toho slova smyslu, uplatňován býti mohl jen osobou třetí s hlediska §u 1042 obč. zák. Názoru tomu nelze přisvědčiti, neboť z přednesu žalobkyně v řízení v první stolici lze aspoň co do smyslu jasně poznati, že částky »výživného« před podáním žaloby žádají se jako náhrada toho, co žalobkyně za žalovaného, k tomu dle zákona povinného na manželskou domácnost vynaložila, a nelze ze zákona vyvoditi, že k nároku dle §u 1042 obč. zák. jest oprávněna jediné osoba třetí, nikoli však osoba, která rovněž za druhého učiní tentýž náklad, třeba i zároveň na prospěch svůj, neboť, je-li tento druhý ze zákona povinen, jí tento prospěch zjednat, jest důsledně i povinen, jí nahraditi též náklad, který ona za tímto účelem za něho učinila, je-li zároveň prokázáno, že tak učinila v úmyslu, k náhradě ho zavazujícím. Dovolání jest též odůvodněno, pokud napadá rozsudek co do druhé části žalobního nároku, týkající se výživného ode dne podání žaloby, neboť nelze souhlasiti s názorem nižších soudů, že manželka nemá práva domáhati se na manželi výživy, kterou jí tento zcela nebo z části bezprávně odpírá, jediné proto, že zůstává s ním nadále v manželském společenství, ježto prý manžel povinen jest poskytovat tuto výživu jenom in natura. Výklad tento nelze ze zákona vyvoditi a vedl by nutně k právní nesrovnalosti, vlastně již k bezpráví, když by nárok ten, přiznávaný manželce, která, arcíť ze spravedlivého důvodu, manželskou domácnost opustila, měl býti odpírán manželce, která by měla stejně spravedlivý důvod k opuštění domácnosti, v ní ale přesto setrvává, mnohdy z nejšlechetnějších pohnutek a třeba i se sebezapřením, na př. proto, by v ní dále plnila své manželské a mateřské povinnosti. Zákon nepraví, že manžel jest povinen poskytovat výživu jenom in natura, ovšem, poskytuje-li jí v této podobě způsobem náležitým, plní tím svůj závazek a manželka nemohla by, nebylo-li by pro to zvláštních důležitých důvodů, domáhati se na manželi, by místo naturální výživy poskytoval jí výživné na penězích. Naturální výživa jest myšlena hlavně z povahy manželského společenství, které jako každé společenství předpokládá především shodu stran na ně odkázaných; neplní-li však manžel této výživy in natura vůbec anebo plnou měrou, jak je k tomu povinen, může ovšem býti k tomu poháněn pořadem práva a ježto hromadný pojem výživy (§ 672 obč.

zák.) zahrnuje v sobě zcela různotvárné požitky a potřeby, jež se nedají úplně určit ani sebe zevrubnějším výpočtem jednotlivých předmětů potřeby, zejména, jedná-li se o doplnění nedostatečné výživy, jest z toho zřejmo, že uplatňování nároku toho in natura nebylo by již z důvodu právní techniky možno pro tuto neurčitelnost předmětu právního nároku. To však nemůže míti za následek ztrátu právního nároku, nýbrž musí vésti k tomu, že to, co se nedá určit a právně postihovati ve způsobě věcné (in natura), může dle obecného právního pravidla požadováno býti na penězích, jež jsou měřítkem i představitelem hodnot. Ježto důsledkem tohoto nesprávného právního názoru nebyla věc probrána ve skutkových okolnostech pro rozhodnutí důležitých, zejména co do hospodářské mohoucnosti žalovaného, výše slušné výživy manželské a doplatku, o nějž se k doplnění výživy žaluje jakož i co do úmyslu, požadovati náhradu učiněného nákladu, bylo rozsudky nižších stolic zrušiti a věc odkázati na soud první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 3489.

Předpis šu 469 obč. zák. vztahuje se i na případ zániku pohledávky dle šu 12 vyr. řádu.

(Rozh. ze dne 12. února 1924, R II 40/24.)

Pohledávka spořitelny města R. byla dne 20. července 1922 s obmezením šu 38 III. dílčí novely k obč. zák. (ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. zák.) vtělena na ideální polovici nemovitostí Arnošta M-a v pořadí pohledávek obchodního velkonákupního družstva z rozsudku krajského soudu v N. ze dne 12. října 1921 ve výši 16.414 Kč 24 h a firmy K. a spol. z rozsudku okresního soudu v R. ze dne 29. září 1921 ve výši 3.122 Kč 75 h. Tyto pohledávky byly dne 5. listopadu 1921 exekučně vtěleny na nemovitosti Arnošta M-a, o jehož jmění bylo dne 5. prosince 1921 zahájeno řízení vyrovnací. Vyrovnací řízení bylo skončeno usnesením ze dne 20. dubna 1922. Rozvrhuje výtěžek dražby za exekučně prodané nemovitosti Arnošta M-a a přikázal s o u d p r v é s t o l i c e spořitelně města R. pohledávku její v pořadí obchodního velkonákupního družstva a firmy K. a spol. Odpor zástupce vymáhající věřitelky zamítl z důvodu, že dle šu 469 obč. zák. a novely k tomuto zákonu ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. zák. (§§ 33 a 38) může vlastník hypoteky převést dluh na jiného věřitele, pokud z pozemkové knihy nebyl vymazán. R e k u r s a í s o u d přikázal částky, přikázané prvním soudem spořitelně města R., vymáhající věřitelce, pro niž bylo vloženo zástavní právo až za pohledávkou obchodního velkonákupního družstva a firmy K. a spol. D ů v o d y: Dle šu 12 (1) vyr. ř. zanikla zástavní práva pro pohledávky obchodního velkonákupního družstva a firmy K. a spol. zahájením vyrovnávacího řízení, totiž dnem 5. prosince 1921, a nelze v takovém případě použiti šu 469 obč. zák. ve znění třetí dílčí novely. § 469 obč. zák. obsahuje zvláštní ustanovení pro ten případ, že